

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Інститут мистецтв

«ПОГОДЖЕНО»
Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
«   »   2017 р.

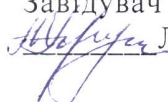
ПРОГРАМА

**комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології,
методики роботи з хореографічним колективом, методики викладання
мистецтва хореографії, теорії і методики роботи з дитячим
хореографічним колективом**

Галузь знань – 0202 «Мистецтво»
Напрямок підготовки – 6.020202 «Хореографія»
Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Розглянуто і рекомендовано
для затвердження на
засіданні кафедри теорії та
історії педагогіки
Педагогічного інституту

Протокол № 8 від 29
березня 2017 року

Завідувач кафедри
 Л.Л. Хоружа

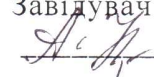
Розглянуто і рекомендовано для
затвердження на засіданні
кафедри хореографії
Інституту мистецтв

Протокол № 8 від 01 березня
2017 року

Завідувач кафедри
 Т.А. Медвідь

Розглянуто і рекомендовано для
затвердження на засіданні
кафедри педагогіки та
психології
Педагогічного інституту

Протокол № 8 від 01.03
2017 року

Завідувач кафедри
 Г. І. Іванюк

Київ – 2017

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму комплексного кваліфікаційного екзамену з педагогіки, психології, методики роботи з хореографічним колективом, методики викладання мистецтва хореографії, теорії і методики роботи з дитячим хореографічним колективом, розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.020202 «Хореографія», Тимчасового положення «Про організацію освітнього процесу у Київському університеті імені Бориса Грінченка».

Програму складено з урахуванням програмових вимог до змісту дисциплін циклу професійної та практичної підготовки бакалаврів хореографії, а саме: «Педагогіка», «Психологія», «Методика роботи з хореографічним колективом», «Методика викладання мистецтва хореографії», «Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом».

Зміст програми розроблено на засадах компетентнісного підходу, з урахуванням принципів: системності, інтердисциплінарності, зв'язку теорії з професійно-педагогічною діяльністю.

Екзаменаційні білети розроблено з урахуванням теоретичних завдань, що є визначальними у формуванні професійної компетентності майбутніх бакалаврів хореографії. Практичні завдання спрямовані на виявлення готовності випускника вирішувати професійні завдання.

Метою випробування є перевірка рівня засвоєння теоретичних знань із педагогіки, психології та фахових методик із хореографії, виявлення рівнів професійної компетентності керівників хореографічних колективів.

Завдання фахового випробування:

- з'ясування рівня засвоєння студентами змісту, організаційних форм, методів навчання та виховання учнів і готовності майбутніх бакалаврів хореографії до їх застосування в професійній діяльності;
- виявлення здатності та готовності студентів до проектування пізнавальних, розвивальних та виховних цілей, завдань педагогічної взаємодії педагога і учасника хореографічного колективу;
- виявлення сформованості психолого-педагогічної компетентності майбутніх бакалаврів хореографії;
- виявлення знань основних положень загальної хореографічної освіти, принципів і методів хореографії у різних вікових групах; знання змісту сучасних програм з хореографії; знання змісту навчальної та позанавчальної роботи керівника хореографічних гуртків.

Комплексний кваліфікаційний екзамен з педагогіки, психології та методики роботи з хореографічним колективом, методики викладання мистецтва хореографії, теорії і методики роботи з дитячим хореографічним колективом проводиться в письмовій формі і передбачає відповідь на три питання білетів. Зміст питань зорієнтовано на виявлення у студентів знань та готовності до застосування сучасних освітніх технологій; особистісно зорієнтованого підходу до навчання, виховання і розвитку дітей. Всі завдання мають професійне спрямування, їх вирішення вимагає інтегрованого застосування знань, умінь, навичок і способів діяльності. Екзамен триває 2 години (120 хв).

У програмі подано змістові вимоги з педагогіки (кафедра теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту), психології (кафедра педагогіки та психології Педагогічного інституту); методики роботи з хореографічним колективом, методики викладання мистецтва хореографії, теорії і методики роботи з дитячим хореографічним колективом (кафедра хореографії Інституту мистецтв).

Успішність студентів на екзамені оцінюється за рейтинговими показниками (А – відмінно, В – дуже добре, С – добре, D – задовільно, Е – достатньо, Fx – незадовільно) з урахуванням критеріїв оцінювання кожної складової. Загальна оцінка є середньозваженою.

Відповідь студента на державному екзамені має задовольняти такі **вимоги**:

- науковість, знання та вміння користуватися понятійним апаратом науки;
- виклад відповідей на запитання у методологічному, історико-педагогічному, теоретико-педагогічному, психологічному аспектах,
- аргументація основних положень відповіді прикладами з сучасної практики навчання та виховання, власного досвіду і педагогічної практики, професійної діяльності;
- обізнаність у найважливіших сучасних питаннях педагогічної науки і практики, знання сучасної педагогічної літератури;
- знання й усвідомлення основних проблем та процесів, що пов'язані з модернізацією системи освіти України у контексті світової інтеграції.

II. Зміст програми

ПЕДАГОГІКА

Педагогіка як наука

Педагогіка як наука, стадії становлення та розвитку. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Джерела розвитку педагогіки. Педагогіка в системі наук; взаємозв'язки педагогіки з іншими науками. Система педагогічних наук. Методологія педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень та їх характеристика.

Основні поняття: педагогіка, навчання, освіта, виховання, розвиток, предмет педагогіки, завдання педагогіки, система педагогічних наук, національне виховання, методологія педагогіки, методи науково-педагогічних досліджень.

Дидактика як теорія навчання та освіти.

Сутність процесу навчання

Поняття про дидактику як галузь педагогічних знань. Предмет, завдання і категорії дидактики. Процес навчання: сутність, функції, структура, характеристика основних структурних компонентів (цільовий, стимулювально-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний, контрольнорегулювальний, оцінно-результативний, кінцевий результат процесу навчання). Основні етапи оволодіння знаннями (цикл навчально-пізнавальних дій): сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань і умінь в практичній діяльності.

Основні поняття: дидактика, предмет дидактики, завдання дидактики, категорії дидактики, процес навчання, викладання, учіння, наукова теорія пізнання, рушійні сили навчального процесу, функції навчання, структурні компоненти процесу навчання, основні етапи оволодіння знаннями.

Закономірності та принципи процесу навчання

Закономірності процесу навчання, їх сутність та характерологічні особливості. Поняття принципу і правила навчання. Характеристика основних принципів навчання: принцип спрямованості навчання на вирішення завдань освіти, розвитку й виховання, принцип науковості, систематичності і послідовності, доступності, свідомості й активності, наочності, міцності знань, умінь і навичок, індивідуального підходу до учнів та інші. Система правил реалізації принципів навчання.

Основні поняття: закономірності навчання, об'єктивні закономірності, суб'єктивні закономірності, загальні закономірності, конкретні закономірності, принципи навчання (дидактичні принципи), правила.

Зміст освіти в сучасній школі

Сутність і завдання змісту освіти. Фактори формування змісту освіти. Пріоритетні напрями державної політики у сфері освіти. Критерії відбору змісту освіти. Нормативні документи змісту освіти: галузеві стандарти, навчальний план, навчальна програма, підручник, посібник. Профільне навчання в старшій школі.

Основні поняття: зміст освіти, знання, уміння, навички, Державний стандарт загальної середньої освіти, навчальний план, державний компонент, шкільний компонент, навчальна програма, підручник, навчальний посібник, навчальний предмет.

Методи і засоби навчання

Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікація методів навчання: методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, методи

стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів, методи контролю і самоконтролю у навчанні. Характеристика основних груп методів. Умови оптимального вибору методів і засобів навчання: врахування навчально-виховної мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовленості учнів, сформованості навчальних умінь і навичок, віку учнів, рівня підготовки вчителя тощо.

Основні поняття: методи навчання, прийоми навчання, засоби навчання, класифікація методів навчання.

Форми організації навчання

Форми організації навчання, їх становлення. Класно-урочна форма навчання в її історичному розвитку. Вимоги до сучасного уроку. Типи уроків, їх структура. Підготовка вчителя до уроку. Педагогічний аналіз уроку. Сучасні форми навчання. Позаурочні форми навчання.

Основні поняття: форма організації навчання, класно-урочна система навчання, урок, типи уроків, структура уроків, нестандартні уроки, позаурочна діяльність.

Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів

Поняття про оцінювання навчальних досягнень учнів. Педагогічні вимоги до перевірки навчальних досягнень учнів. Види, форми та методи контролю знань, умінь, навичок та способів діяльності учнів. Оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Основні поняття: контроль, перевірка, оцінка, бал, види контролю, форми контролю, методи контролю, критерії оцінювання.

Теорія виховання.

Процес виховання

Сутність процесу виховання, його специфіка, компоненти, рушійні сили, мотиви. Мета і завдання виховання. Основні закономірності і принципи виховання. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Самовиховання і перевиховання, їх сутність. Результати процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.

Основні поняття: виховання, процес виховання, об'єктивні чинники, суб'єктивні чинники, мета виховання, завдання виховання, закономірності виховання, принципи виховання, управління процесом виховання, самовиховання, перевиховання, результати виховання, діагностика вихованості.

Зміст виховання

Поняття змісту виховання в сучасній школі. Основні напрями змісту виховання: розумове, моральне, патріотичне, правове, трудове, економічне, естетичне, екологічне, фізичне. Визначення їх сутності та завдань.

Основні поняття: зміст виховання, завдання виховання, розумове виховання, моральне виховання, патріотичне виховання, статеве виховання, екологічне виховання, трудове виховання, економічне виховання, професійна орієнтація, художньо-естетичне виховання, фізичне виховання.

Загальні методи та форми виховання

Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання та характеристика основних груп: методи формування свідомості особистості, методи організації діяльності і формування досвіду поведінки, методи стимулювання діяльності і поведінки учнів, методи контролю та аналізу ефективності виховання. Педагогічні умови використання методів виховання. Система позакласної та позашкільної роботи: форми

організації, методика організації та реалізації виховних справ. Інтерактивні технології виховання.

Основні поняття: методи виховання, прийоми виховання, засоби виховання, позакласна та позашкільна робота, форми організації позакласної та позашкільної роботи, виховні справи, інтерактивні технології виховання.

Виховна робота класного керівника

Роль класного керівника в реалізації сучасних завдань загальної середньої освіти. Функції класного керівника. Вимоги до особистісних і професійно-педагогічних якостей класного керівника. Організація діяльності класного керівника. Планування та облік виховної роботи класного керівника.

Основні поняття: класний керівник, функції, професійні якості, планування, облік, діяльність.

Школознавство

Система освіти в Україні

Поняття про систему освіти в Україні. Структура системи освіти в Україні. Реформування системи освіти в Україні згідно з вимогами Болонського процесу. Характеристика навчальних закладів.

Основні поняття: система освіти, структура системи освіти, реформування системи освіти, Болонський процес, навчальні заклади.

Наукові основи управління загальноосвітнім навчальним закладом

Сутність понять «управління», «керівництво», «організація». Зміст управління. Основні складові процесу управління. Система планування. Органи управління загальноосвітнім навчальним закладом.

Основні поняття: школознавство, управління, керівництво, організація, процес управління, система планування, органи державного управління освітою, адміністративно-управлінський персонал школи.

Внутрішньошкільне управління навчально-виховним процесом

Зміст управління навчально-виховним процесом. Планування роботи загальноосвітнього навчального закладу. Основні завдання внутрішньошкільного контролю. Організація контролю за якістю навчальних досягнень учнів. Контроль за організацією виховної роботи в школі.

Основні поняття: зміст управління, планування роботи, внутрішньошкільний контроль, контрольно-аналітична діяльність адміністрації школи.

Методична робота в загальноосвітньому навчальному закладі

Завдання, зміст і форми методичної роботи в школі. Підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Шкільна документація.

Основні поняття: методична робота в школі, підвищення кваліфікації, шкільна документація.

ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА

Предмет, завдання та методи психології

Поняття про психологію, її предмет та основні завдання. Історія розвитку психології: основні етапи. Основні тенденції розвитку сучасної психології. Поняття про психіку та її функції. Основні форми прояву психіки, їх взаємозв'язок. Виникнення та розвиток психіки. Рефлекторна природа психіки. Психіка та свідомість. Історичний розвиток

людської свідомості. Структура свідомості. Поняття про несвідоме. Структура сучасної психології. Характеристика основних галузей психологічних знань.

Загальне поняття про методи психологічних досліджень. Головні вимоги до методів психології. Класифікація методів психології. Характеристика основних методів: спостереження, самоспостереження, експеримент. Характеристика додаткових методів: тест, опитування, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності.

Психологія особистості та діяльності

Загальне поняття про особистість. Психологічна структура особистості. Біологічне та соціальне в особистості. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість” та “індивідуальність”. Активність особистості та її джерела. Спрямованість особистості та її компоненти. Потреби та мотиви, їх види. Цілі та інтереси. Ідеали і переконання. Світогляд особистості. Самооцінка. Рівень домагань особистості. Основні фактори та умови формування особистості.

Поняття про діяльність. Мета і мотиви діяльності. Структура діяльності. Основні види діяльності, їх розвиток у людини. Знання, вміння, навички та звички. Діяльність людини у музичній сфері та формування професійних вмінь і навичок.

Спілкування як специфічний вид діяльності

Поняття про спілкування. Структура спілкування та її компоненти. Функції спілкування. Класифікація видів спілкування, їх характеристика. Засоби спілкування. Механізми міжособистісного сприймання. Конфлікти у спілкуванні, їх попередження. Значення спілкування в професійній діяльності.

Соціальні групи

Поняття про групи. Класифікація груп. Міжособистісні стосунки в групах і колективах. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках. Причини виникнення конфліктів. Стилі поведінки у конфліктній ситуації.

Пізнавальні процеси

Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Фізіологічна основа уваги. Класифікація видів уваги. Характеристика основних властивостей уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Неуважність та її причини.

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості. Поняття про сприймання. Характеристика основних властивостей сприймання. Види сприймання. Індивідуальні відмінності сприймання, їх діагностика.

Поняття про пам'ять. Види пам'яті. Характеристика основних процесів пам'яті. Запам'ятовування та його різновиди. Умови ефективного запам'ятовування. Збереження, умови збереження інформації. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні відмінності пам'яті.

Поняття про мислення та розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням. Соціальна природа мислення. Психологічна характеристика мислення як процесу вирішення задач. Поняття проблемної ситуації. Розумові операції як основні механізми мислення. Види мислення.

Поняття про уяву. Класифікація видів уяви, їх характеристика. Мрія як особливий вид уяви. Прийоми створення образів уяви. Уява і особистість. Уява в професійній діяльності.

Емоційно-вольова сфера особистості

Поняття про емоції та почуття. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів. Види емоцій. Види почуттів. Вищі почуття. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності людини.

Поняття про волю. Фізіологічна основа волі. Поняття про довільну та мимовільну дію. Проста та складна вольова дія, їх аналіз. Поняття про вольове зусилля та силу волі. Безвілля та його причини. Основні вольові якості особистості, їх формування.

Індивідуально-психологічні відмінності особистості

Поняття про темперамент, його роль у психічній діяльності та поведінці. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика.

Поняття про характер, його зв'язок із темпераментом. Структура характеру. Класифікація рис характеру. Акцентуації характеру. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини.

Поняття про здібності. Задатки як природні передумови розвитку здібностей. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей. Хореографічні здібності та їх розвиток.

Педагогічна психологія як наука

Предмет, завдання та сучасний стан розвитку педагогічної психології. Місце педагогічної психології в системі наук про суспільство та людину. З історії педагогічної психології. Аналіз розвитку особистості з точки зору педагогічної психології. Структура педагогічної психології. Зв'язок педагогічної психології з іншими науками. Методи дослідження у педагогічній психології. Понятійно-категоріальний апарат педагогічної психології.

Проблеми психічного розвитку особистості

Єдність педагогічної та вікової психології. Сутність поняття „розвиток”. Основні закономірності психічного розвитку. Біологічне і соціальне в психічному розвитку особистості. Механізми психічного розвитку. Діяльність як основа, засіб й умова психічного розвитку. Поняття “провідної діяльності”. Загальна характеристика вікові кризи. Поняття сенситивного періоду. Соціальна ситуація розвитку. Поняття про новоутворення. Теорії психічного розвитку. Стратегії дослідження психічного розвитку людини.

Психологічні особливості та структура процесу навчання

Загальна характеристика психологічних аспектів процесу навчання. Динаміка взаємовпливу суб'єкта і об'єкта в навчанні. Співвідношення навчання і розвитку. Поняття «зона актуального розвитку», «зона найближчого розвитку» (за Л.С.Виготським). Дидактичні і психологічні принципи розвиваючого навчання. Основні психологічні проблеми оптимізації навчання, вимоги до оптимізації навчання, її показники. Формування мотивів навчання. Суть і значення індивідуального та диференційованого підходу до учнів як резервів підвищення ефективності навчання.

Психологічні особливості самостійної пізнавальної діяльності учнів

Процес учіння, особливості учіння як діяльності. Співвідношення процесів учіння та навчання. Мотивація учіння. Психологічні передумови формування уміння вчитися. Научуваність. Види учіння та структура учбової діяльності учнів. Процес засвоєння знань як зміст учбової діяльності учнів. Особливості оволодіння учнями вміннями та навичками.

Психологічні чинники ефективності та успішності учіння. Неуспішність, її причини та запобігання.

Проблема виховання в педагогічній психології

Сутність та завдання психології виховання. Виховний процес як особливий вид міжособистісної взаємодії. Психологічні аспекти вихованості, формування індивідуально-психологічних якостей особистості в процесі виховання. Психологія індивідуального підходу в процесі виховання. Формування та зміна соціальних установок у процесі виховання. Формування потребово-мотиваційної сфери особистості. Ефективність виховних методів. Самовиховання та його специфіка. Проблеми сімейного виховання.

Принципи виховання

Психологічний аналіз методів виховання. Особливості виховних впливів. Врахування вікових та індивідуальних особливостей особистості в процесі виховання. Етапи засвоєння виховних норм. Критерії та показники вихованості особистості. Особливості виховних впливів на різних етапах онтогенезу особистості. Перевиховання як особливий метод впливу на особистість.

Психологічна характеристика та складові педагогічної діяльності

Сутність, структура та функції педагогічної діяльності. Особистість педагога, психологічні вимоги до особистості педагога. Спрямованість особистості педагога. Особливості педагогічного спілкування. Роль зворотного зв'язку в процесі спілкування. Стилi педагогічної діяльності. Елементи психокорекції в діяльності педагога.

Формування психологічної культури та розвиток педагогічних здібностей педагога

Індивідуальний стиль педагогічної діяльності. Загальна та спеціальні здібності педагога. Психогігієна педагогічної діяльності. Способи формування психологічної культури вихователя. Мотивація і продуктивність педагогічної діяльності. Психогігієна педагогічної діяльності. Синдром професійного вигорання, його причини та способи подолання.

Психологія творчості

Вступ до психології творчості

Психологія творчості як наука: об'єкт, предмет, завдання, методи дослідження, зв'язок з іншими науками. Поняття творчості. Підходи до вивчення творчості: містичний, комерційний, пізнавальний, соціально-особистісний, психоаналітичний, психометричний, інвестиційна теорія креативності. Суб'єкт і об'єкт творчості. Критерії творчості: новизна продукту, суб'єктивна новизна, спонтанна активність. Функції творчості.

Психологічна характеристика творчої особистості

Поняття творчої особистості. Риси творчої особистості. Психологічна структура творчої особистості. Внутрішні конфлікти творчої особистості. Особливості емоційної сфери творчої особистості. Класифікація творчих особистостей, типи творчих особистостей.

Особливості творчої діяльності особистості на різних етапах онтогенезу

Вікові фази розвитку творчості, етапи творчого становлення особистості. Вікові періоди творчих проявів: рання творча діяльність, підліткова та юнацька творчість, творчість дорослих. Умови розвитку творчого потенціалу в дитинстві. Творча продуктивність і вік; творчість і тривалість життя.

Методи дослідження творчої особистості

Загальна характеристика методів дослідження творчої особистості (спостереження, бесіда, анкетування, вивчення результатів діяльності, біографічний, експеримент). Особливості застосування авторських методик дослідження творчих якостей особистості: модифікований варіант тесту С. Медніка «Ваш творчий потенціал», тест творчого мислення П. Торренса, методики «Класифікація», «Дві лінії», Вартега «Круги».

Методи навчання творчості

Класифікація методів навчання творчості. Методи розвитку творчого спілкування. Методи активізації та використання індивідуального творчого потенціалу. Методи самопізнання власних особистісних якостей. Методи активізації та реалізації творчого досвіду. Активізації інтелектуальних процесів. Творчі тренінги.

МЕТОДИКА РОБОТИ З ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ

Завдання та сфери діяльності керівника хореографічного колективу. Організація концертної діяльності. Основні види роботи в хореографічному колективі. Класифікація танцювальних колективів за видами та формами. Організаційна робота зі створення колективу. Якості керівника хореографічного колективу. Функції балетмейстера. Основні напрями та методи виховної роботи в хореографічному колективі. Робота над репертуаром, постановочна робота в хореографічному колективі. Особливості репетиційної роботи. Робота хореографа над сценічною обробкою танцювального номера. Основні етапи роботи балетмейстера. Особливості роботи в професійному хореографічному колективі. Особливості роботи в аматорському хореографічному колективі. Робота хореографа над сценічною обробкою танцювального номера. Методика проведення занять з юнацьким хореографічним колективом. Методика підготовки до творчого виступу. Концертно-гастрольна діяльність хореографічного колективу. Організація фестивалів, конкурсів хореографічного мистецтва.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ

Психофізичні особливості дітей різного віку. Методика хореографічної роботи з дітьми різного віку. Принципи роботи дитячого хореографічного колективу. Основні медичні соціально-педагогічні аспекти відбору дітей для занять хореографією. Методика творчо-постановочної роботи в дитячому хореографічному колективі. Функції та обов'язки керівника дитячого хореографічного колективу. Структура занять з хореографії з дітьми дошкільного віку. Протипоказання для прийому дітей у хореографічний колектив. Значення ритмічних вправ та ігор на заняттях з хореографії. Зміст та структура занять з хореографії з дітьми шкільного віку. Методи та засоби створення дитячого хореографічного колективу. Особливості створення репертуару для дитячого хореографічного колективу. Види та форми дитячих хореографічних колективів. Творча імпровізація, як засіб розвитку фантазії та творчого осмислення дійсності. Засоби виявлення хореографічної обдарованості в дитячому віці. Цілі і задачі навчально-виховного процесу в дитячому хореографічному колективі. Розвиток на заняттях з хореографії фізичних якостей дітей: реакції, витривалості, гнучкості, пластичності, координації рухів, сили м'язів, стійкості. Розвиток художнього смаку в процесі формування світогляду засобами хореографічної діяльності. врахування вікових особливостей при створенні комбінацій.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦТВА ХОРЕОГРАФІЇ

Цілі і задачі викладання хореографії в закладах культури та позашкільних навчальних заклад. Концепція розвитку мистецької освіти. Формування навичок и умінь у хореографічному мистецтві. Принципи, методи і форми хореографічного навчання. Сучасна система хореографічної освіти. Розвиток системи класичного танцю. Розвиток логіки, пам'яті, уваги, творчої активності, смаку в процесі хореографічної діяльності. Основні принципи побудови занять з хореографії: структура, зміст, відповідність частин заняття, темп, музичний супровід. Розвиток музичності, виконавської і танцювальної техніки. Методика побудови заняття з класичного танцю та методика складання комбінацій екзерсису. Методика побудови уроку народносценічного танцю та методика складання комбінацій на основі лексичних угруповань. Методика побудови заняття з сучасного танцю. Розвиток школи сучасного танцю. Перші методисти і теоретики народно-сценічного танцю. Становлення системи викладання хореографічних дисциплін у 20 ст.. Педагогічна майстерність викладача хореографії. Передовий досвід видатних викладачів хореографії: А.Мессерера, А.Ваганової, Е.Чекеті, М.Тарасова. Структура та зміст занять з бального танцю. Методика підготовки і проведення заняття з хореографії. Підготовча робота хореографа до заняття. План - конспект заняття з хореографії. Основні вимоги до програм з хореографічної діяльності. Види планування хореографічного навчання в системі закладів освіти. Методи підвищення творчої активності дітей під час хореографічної діяльності. Визначення і використання дидактичного і методичних матеріалів в процесі хореографічного навчання. Вимоги до педагогічної діяльності хореографа. Методика виконання рухів класичного танцю біля опори: група Plie, група Battement, група Rond de jambe, група Adagio. Пози класичного танцю. Характеристика груп стрибків класичного танцю. Методика виконання рухів народно-сценічного танцю біля опори. Закони побудови танцювально-тренувальних комбінацій на середині.

ІІІ. Орієнтовні питання

Педагогіка

Розкрити сутність основних категорій і предмету педагогіки. Побудувати графічну модель, яка відображає ієрархію цих понять.

Охарактеризувати організаційні форми навчання та основні підходи до їх класифікацій.

Обґрунтувати актуальні завдання та функції педагогіки на сучасному етапі.

Розкрити та схематично зобразити взаємозв'язки педагогіки з іншими науками.

Розкрити сутність змісту освіти та охарактеризувати його основні компоненти.

Розкрити сутність процесу навчання та охарактеризувати його функції.

Охарактеризувати та схематично відобразити компоненти процесу навчання.

Розкрити сутність організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, охарактеризувати етапи учіння.

Розкрити поняття «технологія навчання». Обґрунтувати можливості використання традиційних та нових технологій навчання в сучасній загальноосвітній школі.

Розкрити поняття «методи навчання». Обґрунтувати основні підходи до класифікації методів навчання.

Охарактеризувати та схематично представити класифікацію методів організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Охарактеризувати методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів та обґрунтувати необхідність виділення в сучасній дидактиці їх в окрему

групу.

Розкрити генезу (розвиток) організаційних форм навчання. Охарактеризувати організаційні форми навчання та основні підходи до їх класифікації. Визначити переваги і недоліки кожної з них.

Дати характеристику типів уроків у загальноосвітній школі, обґрунтувати взаємозв'язки типу та структури уроку.

Обґрунтувати основні етапи підготовки вчителя до уроку. Розкрити алгоритм аналізу уроку.

Обґрунтувати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти та виділити орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень з мистецьких предметів

Розкрити сутність процесу виховання та обґрунтувати його специфіку та динамічність.

Охарактеризувати етапи процесу виховання та аргументувати шляхи підвищення його ефективності.

Охарактеризувати основні принципи виховання. Визначити, якими з них керується сучасна загальноосвітня школа.

Розробити план уроку з використанням моделі вільного навчання: «Суб'єкт, формується під впливом власних інтересів і цілей» (зі спеціальності).

Обґрунтувати мету і завдання виховання молоді на сучасному етапі розвитку суспільства.

Розкрити сутність сучасних концепцій виховання і висловити власні пропозиції щодо їх удосконалення.

Змодельовати систему естетичного виховання у школі Вашої мрії та обґрунтувати її переваги.

Навести приклад практичного застосування одного з методів самовиховання й самоосвіти та розкрити його сутнісні особливості.

Спроекувати роботу класного керівника щодо виховання моральних якостей у школярів за схемою:

Моральна якість	Вік школяра	Методи виховання
Працьовитість	Молодший шкільний	
Патріотизм	Підлітковий	
Толерантність	Старший шкільний	

Розробити схематичну модель позакласної та позашкільної виховної роботи з музичного мистецтва.

Розробити алгоритм підготовки та проведення години класного керівника.

Розкрити сутність технології виховання. Обґрунтувати необхідність комплексного підходу до виховання учнів.

Охарактеризувати завдання, напрямки і форми роботи класного керівника. Скласти професіограму класного керівника.

Розкрити сутність колективу, його ознаки, функції та схематично відобразити етапи його становлення.

Охарактеризувати основні напрями змісту виховання в сучасній школі та виділити їх актуальність.

Схематично зобразити процес навчання та охарактеризувати структурні компоненти (на прикладі уроків музичного мистецтва).

Психологія

Зробіть порівняльний аналіз кризи третього року життя дитини та підліткової кризи.

Розробіть структурну модель лонгitudного дослідження розвитку здібностей учня.

Охарактеризуйте розвиток емоційно-вольової сфери учня в підлітковому та юнацькому віці.

Здійсніть порівняльну характеристику розвитку пізнавальної сфери молодших школярів і підлітків (відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява):

	Молодший шкільний вік (6 – 10 р.)	Підлітковий вік (11 – 15 р.)
Відчуття		
Сприймання		
Пам'ять		
Мислення		
Уява		

Зробіть порівняльний аналіз особливостей формування самооцінки у молодшому шкільному та підлітковому віці.

Розробіть та обґрунтуйте схему взаємодії потреб, мотивів та цілей діяльності особистості.

Охарактеризуйте співвідношення задатків і здібностей. Опишіть особливості розвитку хореографічних здібностей дітей.

Змодельуйте механізми функціонування емоцій та почуттів.

Охарактеризуйте основні форми переживання почуттів та особливості їх прояву у дитячому віці.

Проаналізуйте структуру особистості (за С.Л. Рубінштейном). Обґрунтуйте значення здібностей у розвитку особистості.

Охарактеризуйте вербальні й невербальні засоби спілкування та особливості їх застосування у професійній діяльності хореографа.

Розробіть план психолого-педагогічної характеристики особистості учня.

Розробіть алгоритм формування професійних навичок (за прикладі хореографічної діяльності).

Дайте психологічну характеристику основних видів діяльності людини.

Охарактеризуйте взаємозв'язок між процесами навчання та розвитку.

Означте поняття «рівень актуального розвитку», «зона найближчого розвитку». Як враховувати знання про рівні психічного розвитку учня у навчальній діяльності?

Порівняйте соціальну ситуацію розвитку дитини на різних вікових етапах.

Яке значення діяльності у розвитку особистості? Охарактеризуйте провідну діяльність дошкільника, молодшого школяра та підлітка.

Як формуються життєві плани і професійне самовизначення юнаків та дівчат? Обґрунтуйте відповідь прикладами з власного життя.

Чи справедливим є твердження, що здібності розвиваються в діяльності? Поясніть з психологічної точки зору феномен династії обдарованих особистостей.

Поясніть, чому до темпераменту не можна застосовувати оцінні судження на зразок: „хороший – поганий”. Проілюструйте конкретними прикладами.

Визначте основні комунікативні якості, якими має володіти хореограф для досягнення успіху в професійній діяльності.

Проаналізуйте етапи освоєння діяльності: виникнення навичок, взаємодія навичок, виникнення умінь, формування звичок.

Охарактеризуйте спрямованість особистості як систему мотивів її поведінки.

Яку роль відіграють інтереси в діяльності людини? Охарактеризуйте види інтересів.

Охарактеризуйте загальні властивості відчуттів та сприймань. Поясніть їх на прикладах.

Використовуючи знання про властивості та види уваги, визначте умови та фактори утримання довільної уваги учнів упродовж уроку.

Проаналізуйте структуру діяльності та дайте психологічну характеристику поняттям інтеріоризації та екстеріоризації.

За якими показниками можна визначити рівень педагогічної майстерності хореографа?

Обґрунтуйте правила ефективного педагогічного спілкування.

МЕТОДИКА РОБОТИ З ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ

Проаналізуйте завдання та сфери діяльності керівника хореографічного колективу.
Визначте особливості організації організації концертної діяльності.
Розкрийте класифікація танцювальних колективів за видами та формами.
Визначте складності організаційної роботи зі створення колективу.
Визначте та схарактеризуйте якості керівника хореографічного колективу, необхідні для продуктивної роботи.
Проаналізуйте функції балетмейстера.
Розкрийте основні напрями та методи виховної роботи в хореографічному колективі.
Розкрийте основні аспекти роботи над репертуаром, постановочної роботи в хореографічному колективі.
Проаналізуйте особливості репетиційної роботи.
Розкрийте принципи роботи хореографа над сценічною обробкою танцювального номера.
Проаналізуйте основні етапи роботи балетмейстера.
Визначте особливості роботи в професійному хореографічному колективі.
Розкрийте особливості роботи в аматорському хореографічному колективі.
Проаналізуйте методику підготовки до творчого виступу.
Визначте складності концертно-гастрольної діяльності хореографічного колективу.
Розкрийте особливості організації фестивалів, конкурсів хореографічного мистецтва.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ

Розкрити соціально-педагогічні функції дитячого хореографічного колективу.
Проаналізувати гедоністичну функцію дитячого хореографічного колективу, її репродуктивний та творчий характер.
Визначити та охарактеризувати види та форми організації дитячих хореографічних колективів.
Проаналізувати етапи та критерії відбору дітей в хореографічний колектив
Розкрити медичні і соціально-психологічні аспекти відбору дітей для занять хореографією.
Визначити цілі та завдання навчально-виховної роботи в дитячому хореографічному колективі.
Проаналізувати принципи формування репертуару дитячого хореографічного колективу.
Розкрити процес формування особистості дитини на заняттях з хореографії
Розкрити особливості репертуару колективу середнього шкільного віку
Проаналізувати методику роботи хореографа з дітьми дошкільного віку.
Проаналізувати методику роботи хореографа з дітьми середнього шкільного віку (5-6 кл)
Проаналізувати методику роботи хореографа з дітьми середнього шкільного віку (7-8 кл)
Проаналізувати методику роботи хореографа з дітьми молодшого шкільного віку (3-4кл)
Проаналізувати методику роботи хореографа з дітьми молодшого шкільного віку (1-2 кл)

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦТВА ХОРЕОГРАФІЇ

Розкрийте цілі і задачі викладання хореографії в закладах культури та позашкільних навчальних заклад.
Визначте ефективні методи формування навичок и умінь у хореографічному мистецтві.
Схарактеризуйте принципи, методи і форми хореографічного навчання.

Проаналізуйте розвиток системи класичного танцю.

Визначте умови розвитку логіки, пам'яті, уваги, творчої активності, смаку в процесі хореографічної діяльності.

Проаналізуйте основні принципи побудови занять з хореографії: структура, зміст, відповідність частин заняття, темп, музичний супровід.

Проаналізуйте значення танцювального екзерсису для розвитку музичності, виконавської і танцювальної техніки.

Проаналізуйте методику побудови заняття з класичного танцю.

Проаналізуйте методику складання комбінацій екзерсису класичного танцю.

Проаналізуйте методику побудови уроку народносценічного танцю.

Проаналізуйте методику побудови заняття з сучасного танцю.

Розкрийте поняття «педагогічна майстерність викладача хореографії».

Обґрунтуйте вплив А.Я. Ваганової на розвиток методики класичного танцю. Розкрийте вплив М.Тарасова на класичний танець як навчальну дисципліну.

Проаналізуйте методику підготовки і проведення заняття з хореографії.

Визначте та проаналізуйте види планування хореографічного навчання в системі закладів освіти.

Розкрийте методичні аспекти виконання рухів класичного танцю біля опори: група Plie.

Розкрийте методичні аспекти виконання рухів класичного танцю біля опори: група Battement.

Розкрийте методичні аспекти виконання рухів класичного танцю біля опори: група Rond de jambe.

Розкрийте методичні аспекти виконання рухів класичного танцю біля опори: група Adagio.

Охарактеризуйте та визначте методику виконання поз класичного танцю.

Схарактеризуйте групи стрибків класичного танцю.

Розкрийте закони побудови танцювально-тренувальних комбінацій на середині.

IV РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Педагогіка

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. Видання 2-ге, перероблене, доповнене / Н.П. Волков. – К.: Академвидав. 2007. – 616с. (Альма-матер)
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підручник – А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко – К.: Знання, 2008. – 452 с.
3. Мартиненко С.М. Лекції із загальної педагогіки: Навч. посіб. / С.М. Мартиненко, Л.Л. Хоружа. – 5-те видання, стереотипне – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 125с. 2007. – 447с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М.М. Фіцула. – Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», 1999. – 192 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник. Видання 2-ге виправлене, доповнене. / Фіцула М.М. – К.: Академвидав, 2007. – 560с. (Альма-матер)
6. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посіб. / В.В. Ягуаов – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Психологія

1. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Под ред. В.В.Давыдова. – М: Педагогика, 1991. – 460 с.
2. Загальна психологія / За ред. О.В. Скрипченка. – К.: А.П.Н., 1999. – 461 с.

3. Клименко В. В. Психологія творчості : навчальний посібник / Віктор Васильович Клименко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 480 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія / М'ясоїд П.А. – К.: Вища школа, 1998. – 479 с.
5. Маклаков А.Г. Общая психология / Маклаков А.Г. – СПб.: Питер, 2000. – 592 с.
6. Педагогічна психологія / За ред. Л.М.Проколієнко, Д.Ф.Ніколенка. – К.: «Вища школа», 1991. – 183 с.
7. Психология. Словарь /Под общ. Ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
8. Психологія / За ред. Ю.Л.Трофімова. – К.: Либідь, 2001. – 558 с.
9. Роменець В. А. Психологія творчості : навч. посіб. для студ. вузів / Володимир Андрійович Роменець. – 3-е вид. – К. : Либідь, 2004. – 288 с.
10. Савчин М. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1998. – 142 с.
11. Сергєєнкова О.П. Вікова психологія. / Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2012.
12. Сергєєнкова О.П. Загальна психологія. / Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2012.
13. Сергєєнкова О.П. Педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.П. Сергєєнкова, Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Методика роботи з хореографічним колективом

1. Бухвостова Л.В. Балетмейстер и коллектив: Учебное пособие [Текст] / Л.В. Бухвостова, Н.И. Заикин, С.А. Щекотихина. - Орел: Орловский ГИИиК, 2007. - 248 с/
2. Методика работы с хореографическим коллективом [Текст]: учебно-методическое пособие / Сост. Э.И. Герасимова, КОКК. - Киров, 2010. - 36 с.
3. Голдрич О.С. Методика роботи з хореографічним колективом / Голдрич О.С.. – Львів. : Сполом, 2007. – 95 с.
4. Борзов А.А. Танцы народов мира [Текст]: [Учебное пособие] / А.А. Борзов. - М.: Университет Натальи Нестеровой, 2006. - 496 с.: ил.
5. Ваганова А.Я. Основы классического танца. - М., 1984. - 342 с.
6. Тарасова, Н.Б. Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю: навч. посібник / Н.Б. Тарасова. - СПб.: ІГПУ, 1996.
7. Методика работы с хореографическим коллективом [Текст]: учебно-методическое пособие / Сост. Э.И. Герасимова, КОКК. - Киров, 2010. - 36 с.

Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом

1. Березова Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятами. Ч. 1. – К.: Муз. Україна, 1982, 120 с.
2. Берёзова Г., Классический танец для детских хореографических коллективов: Методические указания. [Текст] /. Киев, 1979
3. Бондаренко Л. Методика хореографической работы в школе и внешкольных заведениях. – К.: Музична Україна, 1985. – 222с.
4. Барышникова Т., Азбука хореографии: Методические указания. [Текст] / Т. Барышникова. - СПб.: Респекс, Люкси, 1996. – 252 с.
5. Баришнікова Т. Основы хореографії. - М., 2001. - 272 с.
6. Громова Е.Н. Детские танцы из классических балетов с нотным приложением: Учебное пособие. М.: "Лань", "Планета музыки", 2010. - 400 с.
7. Цорн А.Я. Грамматика танцевального искусства и хореографии. - М.: Изд-во "Лань", "Планета музыки", 2011. - 544 с.

Методика викладання мистецтва хореографії

1. Ваганова А.Я., Основы классического танца: Учебник. [Текст] / А.Я. Ваганова. - Л.: 1963. – с.
2. Тарасов Н.И. Классический танец. Школа мужского исполнительства [Текст]: учебное пособие для вузов / Н.И. Тарасов. - 4-е изд., стереотип. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2008. - 496 с.: ил.
3. Зайцев Є, Колесниченко Ю. Основы народно-сценічного танцю: Навч.посібн.для вищ.навч.закл.культі мист. I-IV рівнів акредитації / Вид.2-е, доопрацьов.і доп. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416 с.
4. Голдрич О.С. Методика роботи з хореографічним колективом / Голдрич О.С.. – Львів. : Сполом, 2007. – 95 с.
5. Калугина О.Г. Методика преподавания хореографических дисциплин [Текст]: учебно-методическое пособие / О.Г. Калугина. – Киров: КИПК и ПРО, 2010. – 123 с.
6. Александрова Н.А. Танец модерн [Текст]: пособие для начинающих / Н.А. Александрова, В.А. Голубева. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2007. - 128 с.: ил + DVD.
7. Барышникова Т., Азбука хореографии: Методические указания. [Текст] / Т. Барышникова. - СПб.: Респекс, Люкси, 1996. – 252 с.
8. Базарова Н.П. Классический танец [Текст]: методика преподавания в 4-5 кл. балетной школы / Н.П. Базарова. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2009. - 192 с.
9. Костровицкая В.С.100 уроков классического танца (с1 по 8 класс) [Текст]: учебное пособие / В.С. Костровицкая. - 3-е изд., испр. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2009. - 320 с.
10. Костровицкая В.С. Классический танец. Слитные движения. Руки [Текст]: учеб. пособие / В.С. Костровицкая. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2009. - 128 с.
11. Тарасов Н.И. Классический танец. Школа мужского исполнительства [Текст]: учебное пособие для вузов / Н.И. Тарасов. - 4-е изд., стереотип. - СПб.: Лань; Планета музыки, 2008. - 496 с.: ил.